

राज्यात माहे फेब्रुवारी व मार्च, २०१४ या कालावधीमध्ये अवेळी पाऊस व गारपीटीमुळे शेती / फळ पिकाचे झालेल्या नुकसानी करीता आपद्ग्रस्त शेतकऱ्यांना विशेष पॅकेज जाहीर करणे तसेच अन्य बाधितांना स्थायी आदेशानुसार मदत उपलब्ध करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सीएलएस २०१४/प्र.क्र. ११८/म-३
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक : २० मार्च, २०१४

वाचा -

- १) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. सीएलएस २०१२/प्र.क्र.१५७/म-३, दिनांक ३० जानेवारी, २०१४ (स्थायी आदेश)
- २) केंद्रीय गृह मंत्रालयाचे पत्र क्र. ३२-३/२०१३, एनडीएम-१, दि.२८ नोव्हेंबर, २०१३ (राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी - SDRF चे सुधारित दर)

प्रस्तावना -

राज्यात फेब्रुवारी - मार्च २०१४ या कालावधीमध्ये गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे मोठ्या प्रमाणात जीवित व वित्तहानी झालेली आहे. या गारपीटीमुळे शेतकऱ्यांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाल्याची बाब शासनाच्या निदर्शनास आली असता शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याच्या दृष्टीने प्रचलित दरापेक्षा अधिक दराने मदत देण्याची मागणी मोठ्या प्रमाणात शासनाकडे प्राप्त झाली होती. ही बाब लक्षात घेता शेतकऱ्यांना एक "विशेष पॅकेज" जाहीर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. अशा प्रकारे गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे झालेले एकंदरीत नुकसान व शेतकऱ्यांची आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता शेती / फळ पिकांच्या नुकसानीच्या मदती सोबत अन्य सवलती उपलब्ध करून देण्याबाबत पुढील निर्णय घेण्यात येत आहे :-

शासन निर्णय -

राज्यात फेब्रुवारी - मार्च, २०१४ या कालावधीमध्ये प्रचंड प्रमाणात झालेली गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे राज्यातील काही भागांमध्ये शेतकऱ्यांचे शेती व फळ पिकांचे तीव्र स्वरूपात झालेले नुकसान लक्षात घेता आपद्ग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत करण्याच्या दृष्टीने एक विशेष बाब म्हणून पुढील पॅकेज जाहीर करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे :-

i) शेती पिकास मदत :-

- अ) कोरडवाहू शेतीस प्रचलित दरानुसार रु. ४,५००/- प्रती हेक्टर या व्यतिरिक्त अधिकची विशेष रक्कम रु. ५,५००/- प्रती हेक्टर अशी एकूण रुपये १०,०००/- इतकी मदत देण्यात यावी.

ब) ओलिताखालील शेतीस प्रचलित दरानुसार रु. ९,०००/- प्रती हेक्टर या व्यतिरिक्त अधिकची विशेष रक्कम रु. ६,०००/- प्रती हेक्टर अशी एकूण रुपये १५,०००/- इतकी मदत देण्यात यावी.

क) बहुवार्षिक फळपिकांकरीता प्रचलित दरानुसार रु. १२,०००/- प्रती हेक्टर या व्यतिरिक्त अधिकची विशेष रक्कम रु. १३,०००/-प्रती हेक्टर अशी एकूण रुपये २५,०००/- इतकी मदत देण्यात यावी.

उपरोक्त मदत पेरणी केलेल्या क्षेत्राच्या मर्यादेत जास्तीत जास्त २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत अनुज्ञेय राहिल. कोरडवाहून व ओलिताखाली शेतीसाठी मदतीची किमान मर्यादा रुपये ७५०/- व बहुवार्षिक फळपिकांकरिता मदतीची किमान मर्यादा रुपये १५००/- इतकी राहिल.

ii) वीज देयके :-

बाधित शेतकऱ्यांची जानेवारी ते जून २०१४ या कालावधीची वीज देयके राज्य शासनामार्फत भरण्यात येतील (सुमारे रुपये २०० कोटी).

iii) शेती पिक कर्ज :-

अ) बाधित शेतकऱ्यांकडून संबंधित बँकांनी डिसेंबर, २०१४ अखेरपर्यंत सक्तीने कर्ज वसुली करू नये व डिसेंबर, २०१४ अखेरपर्यंत शेती पिकाच्या कर्जाची परतफेड करण्यास मुदतवाढ देण्यात यावी.

ब) सन २०१३-१४ या कालावधीकरिता बाधित शेतकऱ्यांचे शेतीच्या कर्जाचे व्याज राज्य शासनामार्फत भरण्यात येईल.(सुमारे रु. २६८ कोटी)

क) बाधित शेतकऱ्यांच्या कर्जाचे ३ वर्षांकरिता म्हणजे २०१४-१५, २०१५-१६ व २०१६-१७ या कालावधीकरीता शेतीपिक कर्जाचे पुनर्गठन करण्यात येईल.

वीज देयक तसेच शेती पिक कर्ज या संदर्भात उपरोक्त नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित विभागाने याबाबतचे वेगळे आदेश सविस्तरपणे निर्गमित करावेत.

२. गारपिटीमुळे मृत्यूमुखी पडलेल्या व्यक्तींच्या वारसांना तसेच घरांचे नुकसानीबाबत संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन निर्णय दिनांक ३० जानेवारी, २०१४ अन्वये लागू करण्यात आलेल्या निकषानुसार मदत अनुज्ञेय ठरेल. सदर मदत बाधितांना तातडीने उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

३. शेती पिकास पुढील अटींच्या अधीन राहून मदत करण्यात यावी.

i) प्रचलित नियमानुसार शेती / बहुवार्षिक फळपिकाच्या नुकसानीकरीता मदत ५० टक्के अथवा त्याहून अधिक नुकसान झालेल्यांना अनुज्ञेय राहिल.

ii) जिल्हाधिकारी यांनी पंचनामे त्वरित पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने योग्य ती कार्यवाही करावी. तसेच प्रचलित पद्धतीनुसार सदर पंचनामे कृषी सहायक, तलाठी व ग्राम सेवक यांच्या संयुक्त स्वाक्षरीने पूर्ण करावेत.

४. भारत निर्वाचन आयोगाने दिलेल्या पुढील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
- शासनाने निश्चित केलेल्या मदतीची घोषणा मा.मुख्यमंत्री / मंत्री यांनी करू नये.
 - मदत वाटपामध्ये पूर्णतः पारदर्शकता असावी. तसेच लाभार्थ्यांची यादी प्रत्येक गावामध्ये ठळकपणे प्रसिध्द करण्यात यावी. (पात्र खातेदारांची यादी चावडी / ग्राम पंचायत / कृषी सहाय्यक यांच्या कार्यालयीन सूचना फलकावर ठळकपणे लावण्यात यावी.)
 - मदत वाटताना कोणत्याही राजकीय समारंभाचे प्रत्यक्ष / अप्रत्यक्ष आयोजन करण्यात येवू नये.
 - मदत वाटपाचे संनियंत्रण विभागीय आयुक्त यांनी करावे.
 - निवडणुकीच्या जाहीर कार्यक्रमानुसार विहित वेळेत निवडणुकांचे काम पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने महसूल विभागाची यंत्रणा जरी मदत कार्याच्या वाटपामध्ये सहभागी असली तरी निवडणुकीच्या कामावर कोणत्याही प्रकारे विपरीत परिणाम होणार नाही याची दक्षता संबंधित विभागीय आयुक्त, महसूल व जिल्हाधिकारी यांनी घ्यावी. तथापि, या मदत कार्याच्या प्रयोजनार्थ आवश्यक असलेला अधिकारी / कर्मचारीवर्ग कृषी विभाग, ग्राम विकास विभाग, सहकार विभाग अथवा अन्य कोणत्याही विभागाकडून अधिग्रहीत करण्याचा अधिकार त्यांना असेल.
५. या व्यतिरिक्त मदत वाटपाबाबत पुढील दक्षता घेण्यात यावी.
- संबंधित बाधितांच्या बँक बचत खात्यात मदतीची रक्कम थेट जमा करण्यात यावी.
 - कोणत्याही बाधितांना रोखीने किंवा निविष्टा स्वरूपात मदत करण्यात येऊ नये.
 - शेत जमिनीच्या झालेल्या नुकसानीकरीता मदतीची रक्कम खातेदारांच्या बँक खात्यावर थेट जमा करताना मदतीच्या रक्कमेमधून कोणत्याही बँकेने कोणत्याही प्रकारची वसुली करू नये. याकरिता सहकार विभागाने योग्य ते आदेश निर्गमित करावेत.
 - सदर निर्णयान्वये शेतकऱ्यांना देण्यात येणारी मदत ही विशेष बाब असल्यामुळे पूर्वोदाहरण म्हणून गणली जाणार नाही.
 - उक्त कार्यवाहीसाठी लागणाऱ्या अतिरिक्त खर्चासाठी (प्रवास, इंधन, कार्यालयीन खर्च इ.) वाटप केलेल्या रकमेच्या ०.५ टक्के रक्कम जिल्हाधिकारी यांना वितरीत करण्यात यावी. सदर रकमेतून जिल्हाधिकारी यांनी मदत वाटपाचे काम सुरळीतपणे व विहित मुदतीत तातडीने पूर्ण करावे.

वरील प्रमाणे मदतीसाठी लागणारा खर्च "२२४५, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य (योजनेतर)" या मुख्य लेखाशीर्षमधून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय हा वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२११/ २०१४/ व्यय-९, दिनांक २० मार्च, २०१४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०३२११३१२५३५४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रदीप सं. इंदुलकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (सर्व मंत्रालयीन विभाग),
२. विभागीय आयुक्त (सर्व)
३. जिल्हाधिकारी (सर्व)
४. महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
५. महालेखापाल कोषागार -२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
६. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
८. सह सचिव (कार्यासन म-११), मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (अर्थसंकल्प-६/व्यय-९) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (आव्यप्र-१/आव्यप्र-२/म-७/म-११), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (१०-अ/१३-अ), कृषी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. कार्यासन अधिकारी, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. निवडनस्ती म-३ कार्यासन,

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

१४. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
१५. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१६. मा. उप मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१७. मा.मंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१८. मा.राज्यमंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१९. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
२०. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, यांचे स्वीय सहायक, विधानभवन, मुंबई.
२१. सचिव, मदत व पुनर्वसन यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. सचिव व संचालक, आपत्ती व्यवस्थापन, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.